

РЕШЕНИЕ

№ 4449

гр. София, 30.06.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, XV КАСАЦИОНЕН СЪСТАВ, в публично заседание на 17.06.2022 г. в следния състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Диана Стамболова

ЧЛЕНОВЕ: Евгени Стоянов

Адриан Янев

при участието на секретаря Антонина Бикова и при участието на прокурора Стоян Димитров, като разгледа дело номер **4081** по описа за **2022** година докладвано от съдия Диана Стамболова, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.208 и сл. от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 285, ал. 1, вр.с чл. 284 от Закона за изпълнение на наказанията и задържането под стража (ЗИНЗС). Образувано е по касационна жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ срещу решение № 948/17.02.2022г. по адм.дело№3168/2020г. по описа на Административния съд С.-град, с което е осъдена Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на В. Ц. П. обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2 500 лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията в ареста към затвора С., находящ се на [улица], изразяващи се в неосигуряване на нормални санитарно-битови условия и на адекватно и своевременно медицинско обслужване, в периода на настаняване на ищеца в ареста, считано от 19.04.2019г. до 28.11.2019г. (датата на преместването му в затвора С.), като е отхвърлена исковата претенция, в частта за сумата над 2 500 лв. до пълния размер от 20 000 лв. Касаторът навежда доводи за неправилност на решението в осъдителната му част, като постановено при нарушение на материалния закон, съществени нарушения на съдопроизводствените правила и необоснованост - касационни основания по чл.209, т.3 АПК. Навеждат се твърдения, че съдът погрешно е изчислил реалният престой на ищеца в ареста, като той е 3 месеца и 21 дни, а в болницата е 3 месеца и 19 дни. Счита, че изводите на АССГ не са прецизирани с оглед на фактическата обстановка и представените

доказателства, изведени са погрешни заключения. Според касатора не е отчетено от съда, че ищецът се е държал грубо и провокативно спрямо медицинските лица, както и, че същият е постъпил в ареста с налични диагнози, а не се е разболял по време на престоя си, но въпреки това му е осигурено лечение в болнично заведение и са давани предписаните му медикаменти, макар и под друго наименование, когато същите са отсъствали от болничната мрежа. Счита, че не са отчетени от първостепенния съд следните обстоятелства: наличие на преграда в тоалетната; получаването на хигиенизиращи препарати от бюджета на Дирекцията; че хигиената в килиите не е част от изброените в чл.3 от ЗИНЗС проявни форми на нарушения на правата на задържаните, както и че поддържането на хигиената е тяхно задължение. Оспорва се като завишен размерът на присъденото обезщетение за претърпени неимуществени вреди. Иска се отмяната му и отхвърляне на иска изцяло.

Срещу решение № 948/17.02.2022г. по адм.дело№3168/2020г. по описа на Административния съд С.-град е подадена и касационна жалба от ищеца В. Ц. П.. С доводи за материална незаконосъобразност, същият моли да бъде отменено оспореното решение в отхвърлената част на иска. Касаторът счита, че присъдената сума от 2500 лева е малко по-голяма от средната месечна заплата за [населено място] и не е достатъчна като обезщетение за всичките 223 дни, които е прекарал в този „ад“, както и няма да възпре администрацията от подобни неща в бъдеще.

В съдебно заседание, касаторът Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, редовно призован, не се представлява, с писмено становище поддържа предявената касационна жалба. Претендират се разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Касаторът и ответник В. Ц. П. се явява лично в съдебно заседание, оспорва касационната жалба на Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ като неоснователна. Поддържа касационна си жалба с искане за уважаване на предявения иск в пълния му размер.

Представителят на СГП дава заключение за неоснователност на двете касационни жалби, като счита, че първоинстанционното решение следва да бъде оставено в сила.

Административен съд София – град, XV касационен състав преценява касационните жалби като допустими. Те са подадени от страните по съдебния спор, резултатът от съдебното решение, за които е неблагоприятен и в срока по чл.211, ал.1 АПК.

По основателността им съдът приема следното:

Съдебното производство по делото е образувано по искова молба, подадена от В. Ц. П. срещу Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“, с правно основание чл. 284 от ЗИНЗС, за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди в размер на 20 000 лв., възникнали в резултат на незаконосъобразни действия и бездействия на служители на ответната страна в периода от 18.04.2019 г. до 28.11.2019г., през който ищецът е настанен в следствения арест. Твърди, че вредите са настъпили в резултат на лошите хигиенно-битови условия: лоша хигиена поради наличие на открит санитарен възел, липса на топла вода и поради настаняване на повече хора от допустимото. Излага, че здравословното му състояние се влошило в резултат на лошите условия и бездействието на лекуващите го лекари; отказан му бил преглед при специалист и изследвания.

С решение № 948/17.02.2022г. по адм.дело№3168/2020г. по описа на Административния съд С.-град е осъдена Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на В. Ц. П., обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2 500 лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията в ареста

към затвора С., находящ се на [улица], изразяващи се в неосигуряване на нормални санитарно-битови условия и на адекватно и своевременно медицинско обслужване, в периода на настаняване на ищеца в ареста, считано от 19.04.2019г. до 28.11.2019г. (датата на преместването му в затвора С.), като е отхвърлена исковата претенция, в частта за сумата над 2 500 лв. до пълния размер от 20 000 лв.

Съдът е направил извод за основателност на твърденията на ищеца за лоши хигиенно-битови условия в ареста към О. С. и липса на осигурени условия за адекватно и своевременно медицинско обслужване. АССГ е приел, че не е опровергано от ответника твърдението на ищеца за наличие на дървеници в спалните помещения на ареста, като въпреки постоянните оплаквания, както пред началника, така и пред лекари в МЦ към ареста, не е доказано да му е оказана медицинска помощ или да са му предоставени препарати, които да помогнат срещу последствията от ухапванията. АССГ е направил извод, че представените протоколи за извършвано обезпаразитяване на помещенията на ареста на всеки два месеца, не доказват тезата на ответника, че е изпълнено задължението на администрацията за осигуряване на добри хигиенно-санитарни условия за задържаните лица. Освен това първостепенният съд е приел за доказано и твърдението на ищеца, че санитарният възел в спалното помещение е открит и за задържаното лице е било невъзможно уединението при извършване на личен тоалет, с което е нарушен чл. 3 от ЗИНЗС, тъй като ГДИН е длъжна да осигури хуманно и неунизително отношение, а използването на открит санитарен възел, в присъствието на останалите лица, настанени в килията и под наблюдението на надзорно-охранителния състав, обосновава извод за изпитани негативни усещания, предвид невъзможността за уединение, вкл. и с оглед спецификите на човешкия организъм. Съдът е счел за недоказани останалите твърдения за лоши битови условия относно неспазване на изискването на чл.43, ал. 4 ЗИНЗС за минимална жилищна площ в спалното помещение за всеки лишен от свобода (задържан) не по-малка от 4 кв. м, както и за липсата на естествено проветрение и дневна светлина. АССГ е приел също, че са доказани и твърденията на ищеца, че ответникът не му е осигурил адекватно и своевременно медицинско обслужване по време на престоя в ареста. Безспорно е установено, че при задържането на П. и настаняването в ареста, същият е бил в недобро здравословно състояние: страдал е от исхемична болест на сърцето, артериална хипертония, прекаран миокарден инфаркт. Установено е също, че по време на задържането му, трикратно е настаняван и лекуван в СБАЛЛС към затвора С., извършвани са прегледи и изследвания от специалисти във външни болнични заведения. Независимо от това, съдът е направил извод, че е налице неправомерно бездействие на администрацията при ГДИН по отношение на медицинското обслужване на П., а именно: предписаните му от специалист в МЦ Св. Е. оригинални медикаменти са били заменени с техни генерични аналози, като въпреки многократни оплаквания на ищеца, не му е дадено обяснение за причината. Освен това, на ищеца не е осигурена възможност да се яви на контролен преглед, назначен от кардиолога в МЦ Св. Е., като в определения срок не е бил заведен от служителите на ареста. Не е изпълнена и лекарската препоръка, съдържаща се в епикриза от 08.07.2019 г., издадена от СБАЛЛС към затвора С. за извършване на планова ренгенография на лумбални прешлени, както и преглед от кардиолог.

С оглед на това, съдът е приел, че исковата претенция е частично основателна, тъй като ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са следствие от нарушаване на

общата забрана за нечовешко и унижително отношение, както и в резултат на бездействието на администрацията на ГДИН по смисъла на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС – такива, които уронват човешкото достойнство и пораждат чувство на страх и незащитеност. Установените унижителни санитарно-битови условия и липсата на осигурено адекватно и своевременно медицинско обслужване, са квалифицирани като неправомерно бездействие от ответника, което е причинило на ищеца стрес и унижение, беспомощност и уязвимост, страх от увреждане на здравето – неимуществени вреди, подлежащи на обезщетение.

При определяне на размера на дължимото обезщетение за претърпените неимуществени вреди, първоинстанционният съд е съобразил, че спазването на принципа на справедливостта, определен в съответствие с чл. 52 ЗЗД, като критерий за определяне паричния еквивалент на моралните вреди, изисква размерът на обезщетението да бъде определен от съда с оглед на всички установени по делото факти и обстоятелства, касаещи начина, по който незаконосъобразната административна дейност се е отразила на увреденото лице и при отчитане икономическия стандарт в страната към момента на увреждането. Съобразено е и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в неразумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи. Като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталният характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишението от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от ЕКПЧОС, като най-важният фактор за оценка на претърпените вреди.

Отчетени са обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението по чл. 3, ал. 1 вр. с ал.2 ЗИНЗС – унижителни санитарно-битови условия и липса на осигурено адекватно и своевременно медицинско обслужване. Съобразен е характера и високия интензитет на породените негативни преживявания, които представляват нормална, обичайна последица от установените в случая нарушения на чл. 3 от ЗИНЗС, както и влошеното здравословно състояние, в което се е намирал ищеца по време на преживяването им, както и сравнително непродължителния период, през който ищецът е бил поставен в условия, унижаващи човешкото достойнство в резултат на установените нарушения – от 19.04.2019г. (датата на настаняване на П. в ареста) до 28.11.2019г. (датата на преместването му в затвора С.). Поради това, съдът е приел, че исковата претенция следва да бъде уважена при определяне на обезщетение за претърпени неимуществени вреди в общ размер на 2 500 лв. В останалата част за сумата над 2 500 лв. до общия размер на претендираните 20 000 лв., исковата претенция като неоснователна следва да се отхвърли.

Решението е правилно.

Касационната инстанция намира, че първоинстанционният съд не е допуснал сочените в касационната жалба на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" съществени нарушения на съдопроизводствените правила, изразяващи се във формиране на преценка без оглед установената фактическа обстановка. Съдът е установил и е възприел фактическата обстановка в съответствие със събраните доказателства, изследвал е всички относими към спора обстоятелства, излагайки мотиви, чрез които

е направена връзката между приетите за установени фактически обстоятелства и съответните правни изводи.

Безспорно се установява от доказателствата по делото, че ищецът е претърпял неимуществени вреди, които са следствие от нарушаване на общата забрана за нечовешко и унижително отношение, както и в резултат на бездействия на администрацията на ГДИН по смисъла на чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС – такива, които уронват човешкото достойнство и пораждаат чувство на страх и незащитеност. Установени са по несъмнен начин унижителни санитарно-битови условия и липса на осигурено адекватно и своевременно медицинско обслужване, което налага извода за осъществено неправомерно бездействие от ответника, което е причинило на ищеца стрес и унижение, безпомощност и уязвимост, страх от увреждане на здравето - неимуществени вреди, подлежащи на обезщетение. Бездействията, неизчерпателно предвидени в чл. 3, ал. 2 ЗИНЗС, представляват нарушение на забраната за жестоко, нечовешко или унижително отношение, респ. уронват човешкото достойнство или пораждаат чувство на страх, незащитеност или малоценност. Установените в случая бездействия представляват третиране, способно да породи у ищеца емоционално и морално страдание, стрес и силно безпокойство за здравето му.

Административният съд законосъобразно е приел наличието на основанието по чл. 284, ал. 1 ЗИНЗС за ангажиране на отговорността на Главна дирекция "Изпълнение на наказанията" поради бездействието на администрацията в ареста към затвора С., находящ се на [улица], изразяващи се в неосигуряване на нормални санитарно-битови условия и на адекватно и своевременно медицинско обслужване, в периода на настаняване на ищеца в ареста, считано от 19.04.2019г. до 28.11.2019г. Съобразно чл. 284, ал. 5 ЗИНЗС съдът правилно е счел за доказани твърденията от ищеца неимуществени вреди, като действително са нарушени неговите права.

Касационната инстанция намира, че първоинстанционният съд не е допуснал сочените в двете касационни жалби нарушения на материалния закон досежно определяне размера на обезщетението. Касационната инстанция намира, че административният съд е присъдил справедлив размер на обезщетението съобразно чл. 52 ЗЗД и пилотното Решение на ЕСПЧ от 27.01.2015г. по делото "Н. и други срещу България", съгласно което паричната компенсация като форма на обезщетение за претърпени неимуществени вреди, не трябва да бъде в нера разумен размер в сравнение с присъжданията за справедливо обезщетение, определени от ЕСПЧ по силата на чл. 41 от Конвенцията в подобни случаи, като насока в това отношение могат да служат принципите, изложени от ЕСПЧ в пилотното решение, а именно фундаменталния характер на правото на всяко лице да не бъде подлагано на нечовешко или унижително отношение, от една страна, а от друга времето, през което лишеният от свобода е бил поставен в условия на нечовешко и унижително отношение по смисъла на чл. 3 от ЕКПЧОС, като най-важния фактор за оценка на претърпените вреди. В случая, са отчетени обстоятелствата, съставляващи проявления на нарушението на чл. 3, ал.1 във вр. с ал.2 от ЗИНЗС; периода на исковата претенция (времето, през което ищецът е бил поставен в условия унижаващи човешкото достойнство – около четири месеца); предвид характера и невисокият интензитет на породените страдания и негативни преживявания, без конкретно увреждане на здравето (физическо или психическо) от тези условия и при прилагането на чл. 284, ал.2 от ЗИНЗС, поради което съдът приема, че искът правилно е уважен при определяне на обезщетение за

претърпени неимуществени вреди в размер на 2500 лв., а в останалата му част е отхвърлен.

Водим от горното, Административен съд София-град, XV касационен състав

Р Е Ш И:

ОСТАВЯ В СИЛА Решение № 948/17.02.2022г. по адм.дело№3168/2020г. по описа на Административния съд С.-град, с което е осъдена Главна дирекция „Изпълнение на наказанията“ да заплати на В. Ц. П., обезщетение за неимуществени вреди в размер на 2 500 лева, претърпени от противоправни бездействия на администрацията в ареста към затвора С., находящ се на [улица], изразяващи се в неосигуряване на нормални санитарно-битови условия и на адекватно и своевременно медицинско обслужване, в периода на настаняване на ищеца в ареста, считано от 19.04.2019г. до 28.11.2019г. (датата на преместването му в затвора С.), като е отхвърлена исковата претенция, в частта за сумата над 2 500 лв. до пълния размер от 20 000 лв.

Решението не подлежи на обжалване.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ: 1.

2.